

Søknad

Søknadsnr.	2013-0078	Søknadsår	2013	Arkivsak
Støtteordning	Bolyst 2013			
Prosjektnavn	Innvandrere en ressurs i Nordland			

Kort beskrivelse

Prosjektet skal utvikle en modell for hvordan kommunene kan strukturere arbeidet med inkludering av innvandrere på en måte som styrker innvandrerne sin mulighet til å utvikle sine ressurser og delta i det norske samfunnet. Prosjektet skal utvikles i samarbeid med Vesterålen regionråd (Lødingen, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy), med overføringsverdi til andre regioner og kommuner.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet skal utvikle og prøve ut en arbeidsmodell for kommuner som vil bidra til å styrke innvandrere sine muligheter til å utvikle sine ressurser og delta i det norske samfunnet. Prosjektet har to ulike fokus, et som retter seg mot kommunene som deltar og deres rolle som tjenesteproducent og arbeidsgiver og et som retter seg direkte mot den enkelte innvandrers slik at de bedre finner seg til rette i samfunnet, lærer seg språket og deltar i arbeidslivet. Praksisen på hvordan dette fungerer vil variere fra kommune til kommune.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	KUN senter for kunnskap og likestilling	Nordfold 8286 NORDFOLD	99264784
Kontakt- person	Mari Wattum	Nordfold 8286 NORDFOLD	99264784
Prosjekt- leder	Gunhild Thunem	- 8286 NORDFOLD	90135403

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Stiftelsen Kvinneuniversitetet Nord mottar grunnfinansiering fra BLD over Statsbudsjettet og de fleste av de prosjektene vi driver mottar offentlig finansiering.

Spesifikasjon

Bakgrunn

De fleste kommunene i Nordland sliter med å opprettholde befolkningsgrunnlaget og levestandarden. Innvandring fra utlandet er for mange kommuner det som gjør at de greier å holde folketallet stabilt. I rapporten "Derfor blir vi her" hevder Distriktssenteret at "innvandring er redningen kommunene gir blaffen i" og at distriktspolitik og innvandring ikke blir sett i sammenheng. De etterlyser helhetlig integrering- og inkluderingsarbeid i kommuneNorge.

I følge Indeks Nordland så går næringslivet i Nordland så det suser, men at vi vil oppleve en stadig større kamp om arbeidstakerne. Samtidig så vet vi at mange innvandrere sliter med å komme inn både på arbeidsmarkedet og på den sosiale arenaen. Nordland fylkeskommune gjennomfører tilflyttingsprosjekt som har som målsetting om økt tilflytting og permanent bosetting i Nordland, samt bidra til rekruttering av kvalifisert arbeidskraft. KS gjennomfører også et tilflyttingsprosjekt som har som mål å bidra til at det legges best mulig til rette for arbeidsinnvandring der dette trengs. KUN senter for kunnskap og likestilling (KUN) har gjennomført en rekke prosjekter der vi har sett at det mangler strukturer og systemer for å tilrettelegge for dette mangfoldet av innvandrere vi har i Nordland. De fleste innvandrere trenger litt ekstra drahjelp for å finne seg til rette i lokalsamfunnene de bosetter seg / blir bosatt i.

Mangfoldet i Nordland består av ulike nasjonaliteter, etnisk tilhørighet, utdannelsesbakgrunn og innvandringsårsak. Innvandringsårsaken gir ulike rettigheter og plikter. Felles for alle de ulike kategoriene er at de representerer en menneskelig ressurs i samfunnet de kommer til og at det trengs ulike tiltak for å hente ut denne ressursen og skape bolyst hos denne gruppen.

Flyktninger/ asylsøkere

Flyktninger og asylsøkere har rett til introduksjonsprogram og introduksjonsstønad når de blir bosatt i en kommune. Dette programmet skal vare i inntil 2 år, men kan utvides til tre. De blir også møtt av en flyktningkonsulent som har ansvar for etablering, kvalifisering og arbeid.

Ekteskapsmigranter

Ekteskapsmigranter, det vil si kvinner/ menn (de fleste ekteskapsmigranter er kvinner) som har oppholdstillatelse på bakgrunn av ekteskap med en norsk partner har ikke de samme rettighetene som flyktninger og asylsøkere. De har rett og plikt til å delta på norskundervisning for å kunne søke permanent oppholdstillatelse. De har tilgang til gratis undervisning i norsk med samfunnsfag, men de har ikke rett til noen økonomisk stønad i den tiden de deltar på undervisningen. Myndighetene gir ingen systematisk informasjon til denne gruppen, de er avhengige av den norske ektefellen, hans familie og nettverk for å skaffe seg informasjon. Noe som kan fungere godt for enkelte, men som blir svært uheldig for andre. Det er heller ikke lett for en norsk ektefelle å finne ut av hvordan systemet er bygd opp, og hva som trengs for å komme inn på det norske arbeidsmarkedet, eller få godkjent utdanning fra hjemlandet

Arbeidsinnvandrere

Dersom arbeidsinnvandrere utenfor EØS/EFTA området ønsker varig opphold eller statsborgerskap i Norge har de plikt til å gjennomføre undervisning i norsk og samfunnsfag. Dette må de selv betale for. Eventuelle medfølgende ektefeller har ingen rettigheter. I noen tilfeller betaler arbeidsgiver for norsk kurs.

Følgende grupper har verken rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

Midlertidig oppholdstillatelse som ikke danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse (eks. student, au pair osv)

Opphold etter EØS/EFTA-regelverket

Nordiske borgere

Norske borgere

Kommunen har ikke plikt til å tilrettelegge norskundervisning for disse gruppene, men står fritt til å tilby også disse gruppene opplæring.

Ulike rettigheter/uklare rettigheter og svake strukturer fører til at en del blir stående på siden av det norske samfunnet uten muligheter til å være en fullverdig deltaker. Kompetansen de har med seg blir

i mange tilfeller ikke kartlagt. De familiene som blir eninntekts familier som et resultat av dette vil risikere å få dårligere økonomi og levekår. Barna som vokser opp i familier der en eller begge foreldrene ikke kommer inn på arbeidsmarkedet er dagens og morgendagens distrikts ungdom, det å bli marginalisert gir neppe bolyst og tilbakeflytting blant disse ungdommene. I rapporten "Derfor blir vi her" peker innvandrere på ulike årsaker til at man velger å bli boende, blant annet det at de blir sett og tatt vare på og at de får "være noen". Det å ha en jobb og forsørge seg selv og familien, og ha en tilfredsstillende bolig er selvsagt også viktige faktorer.

Gjennom introduksjonsloven har kommunene et overordnet ansvar for å koordinere ulike etaters innsats overfor flyktninger. En tilsvarende ansvars plassering finnes ikke for familieinnvandrede eller arbeidsinnvandrere. Kommunene står innenfor visse rammer, relativt fritt til å utforme et tilbud til disse gruppene. Dette er et forhold som gir store variasjoner i hva slags tilbud som blir gitt, avhengig av kommunens ressurser, hvordan kommunen velger å bruke disse ressursene og hvordan ekteskapsmigranter og arbeidsinnvandrere og deres partnere greier å manøvrere i systemet de møter. Kanskje går kommunen glipp av viktige ressurser fordi man ikke har systemer som fanger opp den gruppen innvandrere som ikke kommer inn under introduksjonsloven.

Man må jobbe fra ulike innfallsvinkler for å skape bolyst som gjør at innvandrerne blir boende. Både kommuner, næringsliv og frivillige organisasjoner bør ha en felles interesse i å arbeide sammen for at innvandrere ønsker å bli boende, skape bosetting og bolyst. På KUN har vi gjennomført flere prosjekter der vi har synliggjort innvandrere, og innvandrerkvinner spesielt. Gjennom disse prosjektene har vi prøvd ut ulike tiltak, og fått et godt bilde på hva som skal til for at innvandrerne skal få muligheter til å bruke sine ressurser og skape det gode liv for seg og sin familie.

Prosjekt mål

Målsettingen med prosjektet er å øke kompetansen om mangfold i: kommunen, næringslivet, og blant frivillige organisasjoner, samt styrke innvandrere sin kunnskap om det norske samfunnet. Økt kompetanse i kommunen vil kunne gi øke kvaliteten på tjenesten de produserer, og bevisstheten rundt mulighetene som mangfold kan gi i organisasjonen, det samme vil også gjelde for næringslivet. For både kommunene og næringslivet håper vi at økt kompetanse vil føre til at de i større grad ser den ressursen innvandrere representerer og i større grad slipper de inn på arbeidsmarkedet, og som et resultat av dette øker innbyggertallet i kommunene på sikt. Et av målene er å få kommunene (politisk og administrativt) til å forstå at de tjener på et aktivt inkluderingsarbeid. Gjennom økt kompetanse og bevissthet i frivillige lag og organisasjoner kan flere innvandrere finne veien inn i det sosiale livet gjennom disse organisasjonene.

Forankring

Prosjektet må forankres politisk og administrativt i kommunene.

Prosjektet ets målsettinger forankres i nasjonale, fylkeskommunale og kommunale målsettinger innenfor områdene integrering, attraktivitet (bolyst og omdømme), livskvalitet, folkehelse og næringsutvikling.

Prosjektorganisering

Prosjektledelse og ansvar for praktisk gjennomføring: KUN senter for kunnskap og likestilling. Kontaktperson Gunhild Thunem. Prosjektet er drøftet med administrativ og politisk ledelse i Vesterålen Regionråd. De er svært positive til prosjektet, og vil jobbe med videre forankring mot den enkelte kommune. Det vil være en referansegruppe som består av representanter fra: IMDi, NHO, KS, LO, Nordland idrettskrets, Nordland Røde kors og Vesterålen regionråd. Disse har bekreftet sin

deltakelse i referansegruppa. Det opprettes også en koordinator for prosjektet i hver av de seks kommunene i Vesterålen. Denne koordinatoren vil i samarbeid med prosjektleder ved KUN være ansvarlig for å rekruttere inn mentorer og mentorpartnere, tilrettelegge for de tre samlingene som skal holdes i forbindelse med mentor programmet, og formidle kontakt med aktuelle nøkkelpersoner i planleggingen av seminarrekken “Ny i Norge”. Koordinatoren vil også være KUN sin kontaktperson i forbindelse med planlegging av forankringsmøter og seminarene som kommunens lederteam skal delta på i prosjektperioden.

Samarbeidspartnere

Prosjektgruppe:

Koordinator Lødingen

Koordinator Hadsel

Koordinator Bø

Koordinator Øksnes

Koordinator Sortland

Koordinator Andøy

Referansegruppe:

IMDi, NHO, KS, LO, Nordlands idrettskrets, Røde kors og Vesterålen Regionråd

Aktiviteter

Vi vil dele prosjektet inn i tre faser:

Fase 1 – Kartlegging, forankring, rekruttering

Kartlegging av tidligere og eventuelt pågående arbeid i forhold til inkludering i kommunene, kkartlegging av NAV sin rolle i forhold til ulike kategorier innvandrere i hver enkelt kommune, kartlegging av tilflytting, utflytting og sekundærflytting, opprette kontakt og avholde forankringsmøter med kommunene. Kommunene skal i denne prosjektfasen utpeke en koordinator for gjennomføring av prosjektet. Forankringsmøte skal skje med primært rådmann, ordfører og koordinator. Prosjektleder i KUN vil sammen med koordinator starte rekruttering av aktuelle mentorer og mentorpartnere og planlegge videre fremdrift i prosjektet i hver deltakende kommune.

Fase 2 – Gjennomføring Mentorprogram, Møteplassen “Ny i Norge”, Gjennomføring av tre seminar
Beskrivelse av Mentorprogram

Mentorprogrammet skal rekruttere 6 – 8 “mentorpar” (mentor og mentorpartner) i hver deltakende kommune.

Mentornettverket skal skape dialog mellom yrkesaktive og innvandrere som ønsker å komme ut i arbeidslivet.

Programmets mål er nettverksbygging for innvandrere, slik at de får en reell mulighet på arbeidsmarkedet og mulighet til å få et nettverk som gjør det lettere å skape jobbmuligheter og bli inkludert i en distriktskommune. Det er viktig å kjenne sine rettigheter og plikter i samfunnet for å kunne ivareta sine egne, familiens og samfunnets interesser. Mentors intensjon er ikke å skaffe arbeid, men bidra med et nettverk for å finne veien til en jobb eller en utdanning. Mentor gir råd om jobbsøknader, jobbintervju, arbeidsplasskultur, bidrar med sine nettverk og bidrar til nytenkning for å skape jobbmuligheter. Det kan innebære å hjelpe til med alt fra utfylling av ulike offentlige skjema, til å gjennomgå god praksis på jobbintervju. Å være referanse for mentorpartner på jobbsøknader, eller å hjelpe mentorpartner å finne gode studieteknikker og rutiner er andre aktuelle oppgaver. KUN

har gjennomført to mentornettverk i Steigen med svært gode resultater, og tilbyr nå dette til kommunene i Salten. I mentorprogrammet vil det være tre felles møtepunkt for mentorparene i hver kommune; oppstartmøte, midtveisevaluering og sluttevaluering. I tillegg vil det bli gitt nødvendig veiledning fra KUN underveis i prosjektperioden til hvert enkelt mentorpar.

Beskrivelse av Møteplassen “Ny i Norge”

“Ny i Norge” er en møteplass der det blir lagt til rette for at ulike kommunale tjenesteområder, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner gir informasjon til innvandrergupper, men også å få informasjon fra innvandrerne i forhold til hvilke behov de har. På denne måten blir innvandrerne synlig for det kommunale apparatet, næringslivet og lag og foreninger noe som kanskje på sikt gjør at man har denne målgruppen mer i tankene ved utforming av tilbud. KUN har gjennomført dette i Steigen, tilbakemeldingen fra deltakerne var svært positiv og det kom frem mange konkrete tiltak som kan gjøre hverdagen lettere for målgruppen. Se KUN rapport 1/2012. Det vil bli arrangert fire “Møteplasser” med ulike tema i hver kommune i prosjektperioden.

Beskrivelse av Seminar

Seminarene er et ledd i videre forankring og oppfølging i kommunene. Hovedmålgruppen er kommunale ledere og mellomledere, men næringslivet og lag og foreninger vil også få tilbud om å delta. Det er en målsetning at minimum 8 ledere og mellomledere fra hver kommune skal delta på seminarene. Seminarene vil bli gjennomført i hver kommune med følgende tema;

Seminar 1 – Likestilling og mangfold

Seminar 2 – Likeverdige offentlige tjenester

Seminar 3 – Mangfoldig rekruttering

Fase 3 – Evaluering, rapportering og presentasjon

I tredje fase blir arbeidet fra de to andre fasene evaluert sammen med koordinator og kommunens ledelse i hver kommune. På grunnlag av dette blir det utarbeidet en rapport fra prosjektet med beskrivelse av tiltak, erfaringer og en modell/metode for hvordan kommunen kan arbeide strukturelt med inkludering innvandrere. Resultatene fra hver enkelt kommune skal presenteres for ledergruppa og kommunestyret/ formannskap i hver enkelt kommune, her blir andre relevante aktører i kommunen invitert. Prosjektet avsluttes med en erfaringsutvekslings konferanse der alle de seks deltakerkommunene deltar. Der vil funn fra kartleggingene presenteres, felles utfordringer og muligheter diskuteres, slik at man kan summere opp best practices å gi et kunnskapsgrunnlag og metodiske erfaringer som kan overføres til andre.

Prosjektet vil ha overføringsverdi for andre kommuner, og informasjon og formidling av erfaringen i relevante fora vil derfor bli en viktig.

Målgrupper

Som vi har påpekt så bør både kommuner, næringsliv og frivillige organisasjoner ha en felles interesse i å arbeide sammen for at innvandrere skal ønske å bli boende. Hovedmålgruppen er;

1. kommunene som tjenesteprodusent og arbeidsgiver
2. innvandrere som har bosatt seg i de seks kommunene av ulike årsaker

Underordnet målgruppe er næringslivet og frivillige organisasjoner som også har en rolle i prosjektet.

Resultat

Økt tilflytting og reduksjon i utflytting fra kommunene. Økt bolyst.

Effekter

Forventet effekt av prosjektet er bedre kunnskap om ulike innvandringsgrupper i kommune, frivillige organisasjoner og næringslivet på alle nivå i organisasjonene. Vi forventer at prosjektet skal gi bedre grunnlag for innvandrerne til permanent bosetting, økt mulighet for arbeid der de får brukt sin kompetanse og ressurser og bedre livskvalitet.

Tids- og kostnadsplan**Tidsplan**

Prosjektet er planlagt med oppstart juni 2013 og avslutning i desember 2014 - se milepælsplan og budsjett.

For detaljert tidsplan - se vedlagte prosjektbeskrivelse

Kostnadsplan

Tittel	2013	2014	2015	2016	2017	SUM
Erfaringskonferanse		76 500				76 500
Evaluering		93 000				93 000
Forankringsmøter	68 400					68 400
Formidling		27 000				27 000
Kartlegging	54 000					54 000
Koordinator kommunene	180 000	180 000				360 000
Mentorprogram	246 000	246 000				492 000
Møtelokaler og servering	30 000	30 000				60 000
Møteplassen "Ny i Norge"	165 000	165 000				330 000
Presentasjon kommunene		112 500				112 500
Prosjektgruppemøter	33 000	33 000				66 000
Rapportering		51 500				51 500
Reisekostnader	37 500	37 500				75 000
Rekruttering mentorer og mentorpartner	171 000					171 000
Ressursgruppemøter	5 000	10 000				15 000
Tre lederseminar	263 000	263 000				526 000
Sum kostnad	1 252 900	1 325 000				2 577 900

Finansieringsplan

Tittel	2013	2014	2015	2016	2017	SUM
Egenandel kommunene	400 000	410 000				810 000
Egenandel KUN	32 900	45 000				77 900
Kommunal- og regionaldepartementet	420 000	470 000				890 000
Nordland fylkeskommune	400 000	400 000				800 000
Sum finansiering	1 252 900	1 325 000				2 577 900

Geografi

1851-Lødingen, 1866-Hadsel, 1867-Bø, 1868-Øksnes, 1870-Sortland, 1871-Andøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Innvandrere en ressurs I Nordland KUN 010313.docx	66 199	01.03.2013